Föreningen
Blå Vägen

STRATEGI 2030

Uppdaterad 2026

Strategi 2030

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning **2**

Vision **2**

Uppdrag **2**

Vår omvärld och utmaningar **3**

Fokusområden till 2030 ..... **4**

Fokusområde 1: Infrastruktur 5

Fokusområde 2: Transporter 5

Horisontella målsättningar **6**

Implementering **7**

Giltighetstid och revidering **7**

Inledning

Föreningen Blå Vägen samlar kommunerna längs Blå Vägen/E12: Storuman, Lycksele, Vindeln, Vännäs och Umeå. Tillsammans verkar vi för att stärka stråkets roll som en sammanhängande region och en strategisk öst-västlig korridor i Norden – från Atlanten till Kvarken och vidare genom Finland.

Föreningens arbete utgår från ambitionen att utveckla en stark och hållbar tillväxtkorridor och att minska gränshinder i den öst-västliga riktningen, i samverkan med aktörer i både Sverige och våra nordiska grannländer.

Strategin anger den långsiktiga inriktningen fram till 2030 och fokuserar på frågor där samverkan på stråknivå skapar störst effekt.

Vision

Hållbar tillväxt – från öst till väst

Vi verkar för ett sammanhållet öst–västligt stråk där samverkan, minskade gränshinder och hållbara lösningar främjas för att stärka utveckling och tillväxt längs hela Blå Vägen/E12-stråket.

Uppdrag

Föreningen uppdrag är att stärka utvecklingen av Blå Vägen/E12 genom att:

- **Vara kommunernas gemensamma röst** i relevanta lokala, regionala, nationella, nordiska och europeiska sammanhang
- **Påverka beslutsfattare** i frågor som rör infrastruktur och transporter
- **Minska gränshinder och förenkla samverkan** mellan Sverige, Finland och Norge
- **Främja hållbar utveckling och långsiktig konkurrenskraft** i hela stråket
- **Samordna kunskap, analyser och gemensamma ståndpunkter** som stärker stråkets röst och genomslag

Vår omvärld och utmaningar

Blå Vägen/E12-stråket befinner sig i ett skede av snabbt föränderlig omvärld. Klimat- och energiomställningen, nyindustrialiseringen, ett förändrat säkerhetspolitiskt läge, demografiska skiften och förändrade mobilitetsmönster påverkar förutsättningarna i norra Norden. Tillsammans formar dessa krafter helt nya villkor för hur stråket fungerar som transportled, arbetsmarknadsregion och strategisk öst-västlig länk mellan Sverige, Finland och Norge.

Samtidigt är infrastrukturen längs stråket inte anpassad till de krav som utvecklingen ställer. Låg järnvägsstandard, begränsad kapacitet och avsaknad av elektrifiering på delar av sträckan gör att både gods- och persontransporter i högre grad sker på väg. Det begränsar tillförlitligheten, minskar valfriheten och gör att stråket inte nyttjas till sin fulla potential i en tid när hållbara transportbehov ökar snabbt.

Det försämrade säkerhetspolitiska läget i Europa skärper dessutom kraven på robusta och redundanta transportkedjor. Med en ökad militär närvaro i Norden ställs högre krav på intermodala lösningar för tunga transporter, så att både civila resor och försvarstransporter kan ske säkert utan att störa varandra. Samtidigt innebär allt vanligare extremväder och klimatrelaterade händelser – som översvämningar, ras och störningar orsakade av intensiv nederbörd eller värme – att transportsystemet måste klara betydligt större påfrestningar än tidigare. Blå Vägen/E12 har förutsättningar att fungera som en viktig kompletterande öst–västlig förbindelse, men detta kräver en infrastruktur som är både robust, flexibel och fungerande även vid allvarliga störningar.

I ett område med stora avstånd, begränsade resealternativ och väderberoende infrastruktur skapar bristande tillgänglighet ojämna förutsättningar för både invånare och verksamheter. Demografiska förändringar påverkar samtidigt kompetensförsörjningen och förstärker behovet av fungerande pendlingsmöjligheter och god rörlighet mellan orter, utbildningar och arbetsplatser.

Trots skilda lokala förutsättningar delar kommunerna längs Blå Vägen/E12 många av samma strukturella utmaningar. I denna komplexa och snabbt föränderliga omvärld är en sammanhållen öst-västlig länk inte en valfrihet utan en nödvändighet för att stärka tillgänglighet, konkurrenskraft och utvecklingskraft i hela stråket.

Fokusområden till 2030

Utvecklingen längs Blå Vägen/E12-stråket påverkas av parallella förändringar inom klimat, energi, industri, mobilitet, säkerhet och demografi. Dessa förändringar ställer allt högre krav på stråkets sammanhållande funktion – lokalt, regionalt och över nationsgränser.

För att möta dessa förutsättningar fokuserar strategin på två områden där ett gemensamt agerande gör störst skillnad: infrastruktur och transporter. Dessa utgör grunden för att människor, verksamheter och samhällsfunktioner ska kunna röra sig, samverka och utvecklas längs hela den öst-västliga sträckan. Genom att samla kommunernas röst och stärka det gemensamma påverkansarbetet kan föreningen bidra till att stråkets behov synliggörs och prioriteras i relevanta forum.

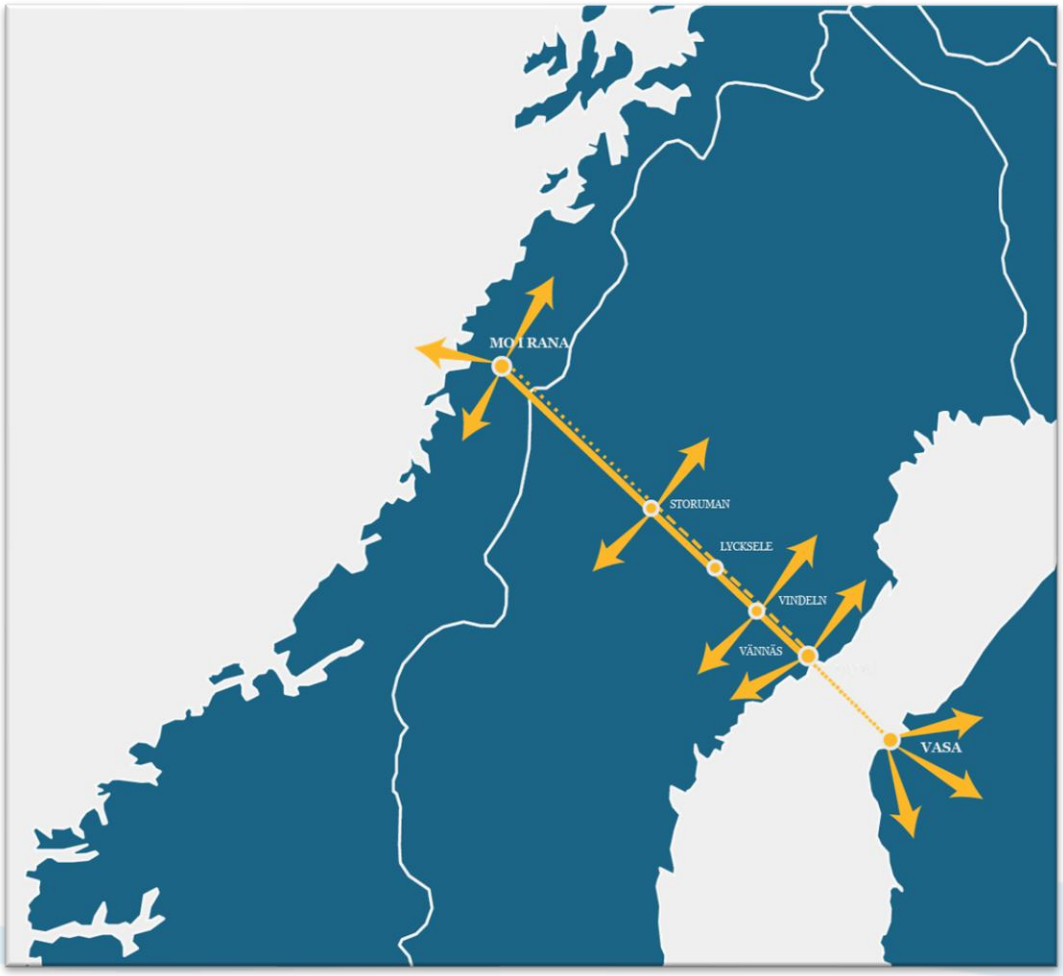

Fokusområde 1: Infrastruktur

En fungerande öst-västlig mobilitet förutsätter en sammanhållen, kapacitetsstark och långsiktigt hållbar infrastruktur. Det omfattar väg, järnväg, hamn och flygplatser som tillsammans utgör den grund som alla transporter längs Blå Vägen/E12 bygger på. Infrastrukturens kvalitet avgör stråkets robusthet, tillgänglighet och utvecklingskraft.

Föreningen ska:

- Verka för att infrastrukturfrågor längs Blå Vägen/E12 uppmärksammas och prioriteras i nationella, regionala och nordiska planeringsprocesser.
- Driva att väg-, järnvägs-, hamn-, och flyginfrastruktur utvecklas och underhålls så att stråket är funktionellt, tillgängligt och robust över tid.
- Främja gemensamma analyser och kunskapsunderlag som stärker kommunernas gemensamma positioner i infrastrukturfrågor.
- Synliggöra stråkets behov och funktion i ljuset av omvärldsförändringar och säkerställa att Blå Vägen/E12 beaktas som ett strategiskt sammanhang i relevant planering.

Fokusområde 2: Transporter

Transporter handlar om hur människor, gods och samhällsviktiga funktioner rör sig på infrastrukturen. Tillförlitliga, hållbara och tillgängliga transportlösningar är avgörande för pendling, studier, sjukvårdsresor, logistik och gränsöverskridande rörlighet i hela Blå Vägen/E12-stråket. Transporternas betydelse ökar i takt med klimatförändringar, ökade hållbarhetskrav och ett förändrat säkerhetspolitiskt läge.

Föreningen ska:

- Verka för tillförlitliga och hållbara transportlösningar med bättre restider, tillgänglighet och robusthet för både människor och gods.
- Driva frågor som stärker transportkedjornas helhet, inklusive intermodalitet, elektrifiering och klimatanpassning.
- Främja gränsöverskridande mobilitet mellan Sverige, Norge och Finland när gemensamma lösningar stärker stråkets sammanhållning och funktion.
- Utveckla och dela kunskapsunderlag om mobilitet, tillgänglighet och transportflöden som stöd för kommunernas gemensamma planering och ställningstaganden.

Horisontella målsättningar

De horisontella målen är långsiktiga prioriteringar som vägleder allt arbete inom föreningens två fokusområden. De beskriver vilka övergripande effekter utvecklingen av Blå Vägen/E12 ska bidra till och säkerställer att infrastrukturen och transportsystemet stärks på ett sätt som skapar hållbarhet, konkurrenskraft och god tillgänglighet för människor, näringsliv och samhällsfunktioner.

Föreningen ska ha följande horisontella mål med sig i arbetet:

- **Totalförsvar och försörjningsberedskap**
  Föreningen verkar för att stråket beaktas i ett förändrat säkerhetspolitiskt läge och att utvecklingen av infrastrukturen och transportsystemen tar höjd för beredskap, motståndskraft och samhällsviktig rörlighet.
- **Näringslivets konkurrenskraft**
  Föreningen verkar för att infrastruktur och hållbara transportlösningar stärker företagens möjligheter att nå råvaror, arbetskraft och marknader längs stråket.
- **Kompetensförsörjning och rörlighet**
  Föreningen verkar för att det finns infrastruktur och transportmöjligheter som underlättar pendling, studie- och arbetskraftsrörlighet längs stråket.
- **Attraktiva livsmiljöer och god livskvalitet**
  Föreningen verkar för att infrastruktur och transporter skapar god tillgänglighet till service, vård, utbildning, fritid och sociala sammanhang, och att resor fungerar på ett tillförlitligt sätt även vid störningar.
- **Besöksnäringens attraktionskraft**
  Föreningen verkar för att infrastruktur och transportlösningar gör det möjligt för besökare att nå och röra sig till, från och längs stråket på ett hållbart och sammanhängande sätt.
- **Social hållbarhet, jämställdhet och Agenda 2030**
  Föreningen verkar för att utvecklingen av infrastrukturen och transportsystemen stödjer inkluderande och jämlik mobilitet, energieffektivitet och långsiktig hållbar samhällsutveckling i linje med nationella och globala mål.

Implementering

Strategin är långsiktig och anger den övergripande inriktningen för föreningens arbete fram till 2030. Den fungerar som ett styrande ramverk som visar riktningen, medan det operativa arbetet konkretiseras i föreningens årliga verksamhetsplan.

Verksamhetsplanen beslutas av årsstämman och översätter strategins långsiktiga mål till årliga prioriteringar. Genom denna struktur säkerställs att strategins inriktning hålls levande och att arbetet kan anpassas till förändrade förutsättningar i omvärlden.

Giltighetstid och revidering

Strategin gäller till och med år 2030. För att säkerställa relevans och aktualitet genomgår den en översyn var tredje år, där eventuella justeringar kan göras utifrån förändringar i omvärld, politik eller stråkets utveckling.

Detta möjliggör långsiktighet samtidigt som strategin förblir dynamisk och anpassningsbar.